

D enise

°15 mei 1938 - +18 april 2023

Muziek vooraf

 Muziek bij het binnenkomen Bach Sonata in e adagio

Welkom

 Marcel

De zeven vlammen

 Kleinkinderen ontsteken de kaarsen

 Jef

De eerste vlam is de vlam van de liefde,
die het eerst is en het belangrijkste;
God is liefde en liefde komt met God

De tweede vlam is de vlam van het leven,
het leven hier en nu, en straks:
leven voor elkaar, leven in eeuwigheid.

De derde vlam is de vlam van het licht,
het licht der wereld, het ware licht,
het licht in de nacht, dat allen verlicht.

De vierde vlam is de vlam van de hoop,
de vlam van verlangen en verwachting,
de vlam, die de wanhoop verdrijft.

De vijfde vlam is de vlam van geloof,
die ziet en ziet wat jij niet ziet,
die verder ziet dan de dood.

De zesde vlam is de vlam van het woord,
dat samenbrengt en vertroost,
dat spreken en luisteren doet.

De zevende vlam is de vlam van de geest,
van liefde en leven,
van licht, hoop en geloof,
die alles in allen wil zijn.

Kleinkinderen voor Oma

 Sam

Dag oma

Ik had je graag nog een aantal dingen willen zeggen.
Hiervoor had ik nog de kans,
maar kreeg het niet over mijn lippen.

Ik wou zeggen dank u voor alles, voor onze opvoeding,
voor wat je voor ons hebt gedaan,
dank u voor ons sterk te maken.
En vooral het begrip 'spoeren' leren kennen.

De reden dat ik het niet kon zeggen is
omdat ik nog niet klaar was om afscheid te nemen.
Je was er nog, je hield je sterk.

De laatste dagen sliep je vooral.
Maar kwam iemand van de familie binnen,
was het alsof je het merkte.
Je werd wakker, werd alert, lachte bij de kus die we je gaven
en zei onze naam. Sammeke, Benneke, Jeffeke....
Die lach, die sterke lach, die blijft me bij.

Als we langskwamen was je altijd in je nopjes. Tiptop in orde...
alleen voor ons. Voor u kon er altijd wel iets beter. Fierheid, dat is
iets dat je typeert.

Je had ook altijd dan je mening, ongecensureerd. Over Ben als
hij te veel trainde. Ach die spieren da trekt toch op niks! Maar
nog 2 zinnen later wel vragen om hem eens goed vast te pakken.
Want zo een lichaam hebt je nog nooit vast gehad.

Over Jeff, altijd lastig als kind... maar je zag hem zo graag.

De laatste maanden waren de gesprekken alsof we een herhaling
aanhaalden. Dit was nooit een probleem, maar we wisten
waar we aan toe waren.

Nu snak ik naar deze herhalingen....

Oma, We gaan je missen

Je liefde, je directheid, correctheid, je lach..., je lach ...

 Muziek: Wim Mertens - Father Damien

Kleine bron in de woestijn

 Marcel

Er heerste eens in een land
ten zuiden van de Sahara
een grote droogte.
Het gras van de steppe kwijnde weg,
de dieren vonden geen water meer;
de woestijn rukte op.
Zelfs dikke bomen en struiken
die de droogte gewoon waren,
zagen hun einde naderen.
Bronnen en rivieren waren reeds lang opgedroogd.
Slechts één enkele bloem overleefde de droogte;
ze groeide dichtbij een héél kleine bron.
Maar ook de kleine bron was de wanhoop nabij.
Vol droefheid vroeg ze zich af:
'Waarom doe ik al die moeite voor één enkele bloem,
terwijl alles in het rond verdort?'
Toen boog een oude knoestige boom zich over
de kleine bron en zei, eer hij stierf:
'Lieve kleine bron,
niemand verwacht van jou dat je
de hele woestijn groen en levend maakt?
Jouw taak is het één enkele bloem
leven te schenken, méér niet.'

 Lied: Bram Vermeulen - De steen

In het boek van de spreuken lezen wij:

 Jef

Wie zal haar vinden,
de sterke vrouw? Meer waard dan
koralen is zij.

Het hart van haar man
kan op haar vertrouwen, niets
zal hem ontbreken.

Ze doet hem slechts goed,
geen kwaad berokkent ze hem,
haar leven lang niet.

Zij zoekt wol en vlas
en het werk van haar handen
doet zij met plezier.

Als een koopvaarder
is zij, want van ver haalt zij
al wat nodig is.

's Nachts al staat zij op,
maakt het voedsel klaar, zet haar
meiden aan het werk.

Indien haar oog valt
op een stuk grond, koopt ze het,
plant er een wijngaard,
en ze kan dat doen met wat
ze zelfstandig verdiende.

Vol energie zijn
haar lendenen, haar armen
worden nimmer moe.

Zij ziet erop toe
dat haar koophandel gedijt,
's nachts dooft haar lamp niet.

Haar vingers houdt zij
aan de spil, haar handpalmen
aan het weefgetouw.

Zij opent haar hand
voor de arme, steekt die uit
naar wie in nood is.

Sneeuw deert haar huis niet,
want dank zij haar gaan allen
dubbeldik gekleed.

Prachtdekens maakt zij;
zelf kleedt ze zich in linnen
en purperen wol.

Als gewaardeerd lid
van de raad der oudsten krijgt
haar man alom lof.

Zij maakt fijn lijnwaad,
voor de handel en levert
aan kooplui gordels.

In sterkte en pracht
gekleed begroet zij lachend
de dag van morgen.

Zij spreekt met wijsheid
en als zij iemand vermaant
doet zij dat minzaam.

Kundig bestiert zij
haar huishouding en eet nooit
het brood der luiheid.

Haar zonen staan op,
roemen haar om strijd, haar man
prijst haar uitbundig:

Veel dochters mogen
zich goed gedragen, maar jij
overtreft allen:

Bevalligheid is
bedrog en schoonheid vluchtig;
een vrouw evenwel
die ontzag heeft voor de Heer
dient te worden geprezen.

Zij heeft recht op de
vrucht van haar werk, haar daden
strekken haar tot roem.

Denise, een sterke vrouw, in beeld

♪ **Nana Mouskouri & Gospel for 100 Voices.**
Amazing grace

Duiding

 Jef

1.

Wie zal haar vinden, de sterke vrouw?
Meer waard dan edelstenen is zij.

Tuur heeft haar gevonden, Denise,
wiens leven zojuist in beeld kwam.

2.

In september vorig jaar
wandelde ik met vrienden
langs de Maas, een deel
van de weg naar Compostella.
Langs een boswegel zagen wij
deze twee in elkaar gegroeide bomen.
Ik schreef er een gedicht, een haiku bij.

Mensen als bomen
in eerbied verstrengeld voor
altijd verenigd

Dit beeld kwam mij voor ogen
toen ik het overlijden van Denise vernam.

3.

Mensen als bomen,
het eerste vers van het gedicht.

Mensen worden vaak met bomen vergeleken.
De eerste van de 150 psalmen
beschrijft de rechtvaardige mens
als een boom geplant aan stromend water.

Was het omdat zij in een herberg was opgegroeid,
ik weet het niet, maar Denise
had een sterke mensenkennis opgebouwd.
Zij kon het kaf van het koren scheiden,
voelde direct aan
wie te vertrouwen was en wie niet.
Een niet te versmaden gave als je
je jongens op het juiste pad wil houden.

Ze had haar hart op de tong,
niet achter de rug,
je zult het geweten hebben.
Zij was een gids op je weg.

4.

In eerbied verstrengeld,
het tweede vers van het gedicht.

Tuur heeft steeds
een sterk sociaal leven gehad:
vele jaren vormselcatechist,
wijkmeester en later voorzitter
van Kwb Don Bosco.
Ik weet dat hij veel leden had
en maandelijks de Raak
bij de mensen brengen
nam de nodige tijd
en avonden in beslag.

Denise heeft hare Tuur
steeds de nodige ruimte
en ondersteuning gegeven.

Het boek der Spreuken
omschrijft het op deze wijze:

“Het hart van haar man
kan op haar vertrouwen, niets
zal hem ontbreken.

Ze doet hem slechts goed,
geen kwaad berokkent ze hem,
haar leven lang niet.”

Niet alleen Tuur,
maar ook haar jongens
konden op haar vertrouwen.

Dat het met hen goed zou gaan,
dat zij gelukkig zouden zijn
en hen niets zou ontbreken
was haar grootste zorg.

Zij verwoordde het dikwijls,
vaak in vraagvorm,
alsof ze een bevestiging vroeg.
En telkens opnieuw
gaf Tuur haar deze bevestiging,
zo vaak als het nodig was.

5.

Voor altijd verenigd,
het derde vers van het gedicht.

Je hebt het wellicht begrepen
waarom ik het beeld
van de twee bomen heb gekozen.
Denk ik aan Denise, dan zie ik Tuur,
zie ik Tuur, dan denk ik aan Denise.
Je merkte het ook bij de fotoreportage
hoe vaak ze samen zijn gefotografeerd.

Bij Denise en Tuur kon je zien
wat 65 jaar liefde voor elkaar
met twee mensen doet,
hoe zij in een levenslange dans
naar elkaar zijn toegegroeid.

Dit was ons verhaal
zei Tuur me vorige dinsdag.

Maar het verhaal stopt niet
nu Denise niet meer onder ons is.
Het inspireert de kleinkinderen,
zo blijkt uit de afscheidsbrief van Lize.

Tuur koos het prachtig verhaal
van de kleine bron die leven schonk.
Dat heeft Denise een leven lang gedaan.

Zolang wij mensen zijn als deze kleine bron
zal er hoop en leven zijn, besluit Tuur.

Marcel brengt nu een tekst
van haar kinderen Kris en Eric.

Kris en Eric voor hun Ma

Ons Ma

Na het verblijf in Gasthuisberg was ons ma niet meer in staat om voor zichzelf te zorgen en hebben wij, samen met onze pa, beslist om ma naar het rusthuis te brengen.

Ons ma wou naar huis. En vandaag hebben we het gevoel dat ze een beetje is thuisgekomen.

Hier in Don Bosco hebben wij een mooie tijd beleefd. Ons ma en pa met de Kwb en wij vooral met de Chiro.

Optredens van Raymond van het Groenewoud, Urbanus, Chiro-feesten, Kwb feesten noem maar op, alles kon hier in het Don Bosco centrum.

Wij hebben hier ook afscheid genomen van vrienden en familieleden zoals we vandaag afscheid nemen van ons ma.

Weinig geld, leven in een huurhuis, vroeg stoppen met school om te helpen in 't café was voor ons ma een reden, nadat ze onze pa heeft leren kennen, om te sparen en zo snel mogelijk een eigen huis te kopen.

Onze pa werkte in Brussel bij nonkel Rie de chocolatier en ons ma, zonder een woord Frans te kennen, werkte in de kliniek als hulpverpleegster.

Kris is dan ook geboren in Etterbeek.

Na een tijdje verhuisden ma en pa terug naar Leuven en begonnen ze een bakkerij, genaamd DENISE in Heverlee.

Eric, geboren in Leuven, woonde tijdelijk bij de grootouders in café kwik.

Ons Ma was een geboren verkoopster maar stress speelde haar te veel parten waardoor onze ouders gestopt zijn met de bakkerij na ongeveer 2 jaar.

Dit was een goede beslissing, hierdoor werd onze familie herenigd in de Lodreef nr. 2.

We speelden veel op straat en hadden niet veel nodig om gelukkig te zijn.

Ons ma kon kuisen als geen ander. Ze had het graag proper en net. Zelfs bij onze verbouwingen werd er wekelijks gekuist met nat.

Bij een normale verbouwing wordt er geborsteld en wat gerief opzij gezet maar bij ons werd er door ons ma geborsteld, geschuurd en opgenomen. Was wel plezant als je terug kon beginnen werken in een kraaknette bouwwerf.

Stoefen kon ons ma ook heel goed.

Chris den beste bankier, Eric de beste garagist en onze pa de beste man.

En in één ding had ze zeker gelijk

Onze pa is de beste man.

De mooiste tijd van haar leven was het samenzijn met de kleinkinderen.

Vakantie aan zee, ravotten in de tuin maar vooral heel lekker eten maken en zorg dragen voor hen.

De laatste jaren ging het minder goed met ons ma. Gelukkig had ze onze pa aan haar zijde, die haar altijd heeft bijgestaan, zowel thuis als de laatste maanden in het rusthuis.

De laatste dagen van haar leven waren heel confronterend, heel emotioneel en soms ook wel mooi.

De kleinkinderen en achterkleinkinderen konden soms nog een lach toveren op haar gezicht.

De dag van haar overlijden hebben we met de ganse familie bij haar gezeten, geweend en gelachen. Bizar maar wel een mooi afscheid

Vaarwel en bedankt ma

Kris en Eric

Voorbeden in de paastijd

 Els

In deze paastijd
bidden wij voor allen
die het lijden in zich dragen,
die getekend zijn
door de pijn om vrijheid
om wat niet kan en mag zijn
en dus niet is.

Wij vergeten evenmin
de gepijnigden
aan het kruis van de onwetendheid;
de gepijnigden
aan het kruis van het analfabetisme;
de gepijnigden
aan het kruis van de armoede;
de gepijnigden
aan het kruis van de ondervoeding;
de gepijnigden
aan het kruis van de honger;
de gepijnigden
aan het kruis van de werkloosheid.
Mogen wij hen recht doen,
vrede brengen door gerechtigheid.

Jef Wauters

Uitdelen gedachtenisprentjes

Door kleinkinderen

 Muziek: Bach - Sarabande

Woordeloos aanwezig

 Jef

Hoe zullen wij
met elkander spreken
nu jij alleen maar
woordeloos aanwezig
bent in ons midden?

Hoe wijds
is de leegte,
hoe diep
de afgrond?

In de leegte
die je nalaat,
tastbare leegte, -
schittert je leven
als een kostbare parel
spreekt je leven
als nooit tevoren:

zorgzame nabijheid
kwetsbare tederheid
bevrijdend verzet
zachtheid en goedheid
hunkering en verlangen

Zo wordt jij voor ons
meer en meer
gebroken brood
dat onze honger stilt
heuvels van gerechtigheid.

Zo wordt jij voor ons
meer en meer
verschonken wijn
dat onze dorst stilt
bergen van vrede.

Zo delen wij samen
meer en meer
het ene leven
waarin jij ons voorgaat

teruggekeerd naar de bron
van alle barmhartigheid,
het leven gevend water, -
ik in U,
U in mij,
niemand kan ons scheiden.

In liefde geborgen,
gered van de afgrond
spreken wij met elkaar
in herinneringen
innerlijke taal,-
taal
van binnen,
van leven.

Jef Wauters

Onze Vader

Communie

♪ Muziek: Lloid Webber - Pie Jesu

Afscheidsbrief van Lize

 Robbe

Liefste Oma,

Tuurtje zal jou kennen als ‘oma tip top’

Ik weet nog dat ik altijd super fier was als ik kon zeggen dat jij mijn oma bent. Je haar altijd tip top in orde, je kledij altijd super modern, je straalde. Als mijn vriendinnen dan zeiden: “amai jouw oma ziet er jong en hip uit” kwam er meteen een lach op mijn gezicht.

Als ik aan jou denk, denk ik ook meteen aan heel lekker eten. Stoemp met worst, preipurree met pikfels, ‘pukkes en ekkes’ uit bompa zijn tuin en niet te vergeten kip zoetzuur als mijn ultieme favoriet. Als we bij jou kwamen eten was alles altijd tip top in orde. Ik heb het nooit begrepen hoe je alles zo goed onder controle had. Geen stofje vuil te bespeuren in het huis en het eten telkens op tijd en lekker warm op tafel.

Bompa heeft heel veel geluk met zo een mooie vrouw als jij. Ik kijk heel erg op naar hoe jullie samen in het leven staan. Een prachtig koppel dat heel lief en zorgzaam met elkaar omgaat. Hopelijk mogen Joeri en ik ook zo liefdevol oud worden.

Dank je wel om zo een goed voorbeeld voor ons te zijn:

- 0 Merci om altijd zo lekker voor ons te koken.
- 1 Merci om ons vroeger van school te komen halen.
- 2 Merci voor de duizenden ijsjes van ‘Popeye’
- 3 Merci voor de vele centjes telkens op onze verjaardag of nieuwjaar.
- 4 Merci voor een pot mayonaise op mijn haar te doen als ik weer eens luizen had.
- 5 Merci om naar al mijn dansoptredens te komen kijken.
- 6 Merci voor de complimentjes als mijn haar goed lag.
- 7 Merci voor je eerlijke mening als ik verdikt was.
- 8 Merci om te lachen met mijn mopjes.
- 9 Merci om zo een toffe zoon op de wereld te zetten die nu mijn papa is.

Ik heb het niet vaak genoeg gezegd, maar je bent de beste oma ooit en ik hou van jou.

Groetjes

Lize

Aardeling

 Jef

Aarde en adem,
lichaam en ziel,
meer ben ik niet.
Adam - aardeling,
handjevol stof,
sterveling.

Maar het is goed.
Zo hebt Gij
mij geschapen,
mens van
komen en gaan.

Ik leef,
leef met de bloemen,
de bomen, de dieren,
leef tot het uiterste
en elke dag
is er één.

En als ik sterf
ik weet zeker
Gij mijn God
vergeet mij niet.

H. Bouma

 Muziek: Fauré - In paradisum